

Riksarkivaren

Postboks 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

Saksbehandler: Maja Margrethe Braaten
Direkte tlf.: +47 21 04 58 74

Vår ref.: 17/2171-3
Deres ref.: 2016/9840 HELHJO

Vår dato: 28.04.2017
Deres dato:

Høringssvar

Introduksjon

Det vises til brev av 17.02.2017 om forslag til endringer i riksarkivarens forskrift.

- I Kulturdepartementets forslag til endringer i arkivforskriften er en av målsetningene at det nye regelverket er mer funksjonelt og mindre detaljorientert. En viktig hensikt er at detaljerte og operative bestemmelser skal flyttes til riksarkivarens forskrift. I det videre arbeidet med ny riksarkivarens forskrift er det avgjørende at denne intensjonen oppfylles, slik at forskriftene ikke overlapper hverandre og begrepsbruken er konsistent. Kulturrådet er innforstått med at foreliggende forslag til ny riksarkivarens forskrift er en regelteknisk opprydning og at Arkivverket vil fortsette arbeidet med oppdateringen i samarbeid med feltet.

Norsk kulturråd har følgende kommentarer til høringsnotatet:

1. Internkontroll for arkiv

I høringsnotatet står det at inntil det foreligger bestemmelser om hvordan internkontroll for arkiv skal utføres, er det opp til organet selv å finne ut hvordan internkontrollen mest hensiktsmessig kan legges opp. Kulturrådet mener det kan være utfordrende å sette i gang slike tiltak og krav før tydelige retningslinjer er på plass.

§ 1-1. Internkontroll

I utkastet til ny arkivforskrift § 3, foreligger det en vesentlig endring med innføring av begrepet internkontroll for arkiv. Bestemmelsen skal jf. arkivforskriften følges opp med utfyllende retningslinjer i

ny riksarkivarens forskrift, men etter Kulturrådets syn, er ikke intensjonen om konsistent og helhetlig sammenheng mellom de to forskriftene oppfylt.

I riksarkivarens forskrift § 1-1 punkt 1, er det lagt et tydelig ansvar for interkontrollen hos organets øverste ledelse. Kulturrådet mener at dette punktet bør flyttes til arkivforskriften, der denne forankringen nå synes å mangle.

I punkt 2, stilles det krav til risikoanalyse. Etter vårt syn bør også dette flyttes til arkivforskriften, mens de systematiske tiltakene delegeres til riksarkivarens forskrift.

I punkt 2 vil vi videre påpeke noe som fremstår som en sirkelbegrunnelse. Internkontroll for arkiv er hjemlet i arkivforskriften § 3, som sier at alle offentlige organer skal ha internkontroll for arkiv og at Riksarkivaren kan gi utfyllende retningslinjer. I riksarkivarens forskrift står det imidlertid kun at internkontrollen skal oppfylle arkivloven. Ettersom ny arkivlov enda ikke foreligger og riksarkivarens forskrift foreløpig ikke gir noen utfyllende retningslinjer, fremstår det uklart hva man mener med internkontroll i en arkivmessig kontekst.

2. Arkivlokaler

Det er positivt at høringsforslaget legger til rette for ulike typer vern, slik at bestemmelsen for spesialrom for arkiv også omhandler krav til sikring og oppbevaring av elektroniske arkiv.

§ 2-1. Almennelige krav til arkivlokaler

Begrepet arkivlokale er i endringsforslaget definert som «rom der offentlige arkiv blir oppbevart». Kulturrådet ønsker å påpeke at offentlige virksomheter ofte oppbevarer både offentlig og privat arkivmateriale i det samme arkivlokalet. I den gjeldende arkivforskriftens § 4-1 defineres arkivlokale som «alle rom der ein oppbevarer arkivmateriale over lengre tid». Kulturrådet anser det som viktig å opprettholde nåværende formulering, som ikke innebærer et skille mellom privat og offentlig arkiv.

§ 2-3 Drift av arkivlokale

Kulturrådet støtter riksarkivarens forslag, men ønsker i tillegg et krav om varsling til arkivdepot i paragrafens punkt nr. 3, jf. § 6-4 nr. 5. Dette vil forhåpentligvis kunne begrense skadene så tidlig som mulig og gjøre det mulig å sette inn tiltak.

§ 2-5 Vern mot skadelig påvirkning fra klima og miljø

Listen over eksempler på informasjonsbærere i punkt nr. 4 kan oppfattes som uttømmende. Vi ønsker derfor at det settes punktum etter «informasjonsbærere».

§ 2-8 Vern mot brannspredning fra andre rom og § 2-9 Vern mot sprenging av brann i arkivlokale

Kulturrådet legger merke til at henvisningen til standard for brannmotstandsevne er oppgitt som EN 90 og EN 30. I gjeldende arkivforskrift henvises det tilsvarende til EI 90 og EI 30. Vi er usikre på om dette er en feil eller om standarden er endret.

3. Behandling av arkivdokument. Arkivsystem

§ 3-2 Rutiner og rettigheter

Etter Kulturrådets syn, bør bestemmelsen knyttes tydeligere opp mot § 1-1 internkontroll, fordi punktene omhandler tiltak som bør inn i en internkontrollprosess.

§ 3-6 Destruksjon av papirversjoner ved skanning i den løpende arkivdanningen

Det fremgår av kommentarene til høringsforslaget at § 3-6 vil være en unntaksregel. Dette er positivt, men Kulturrådet vil gjerne påpeke at det som oftest er i etterkant det vil vise seg at dokumenter har en særskilt historisk betydning. Det er foreslått at organet selv skal fastsette retningslinjer for å verifisere at skanning av innkomne papirdokumenter er utført forskriftsmessig, men det er ingen krav om godkjenning av retningslinjene. Vi anbefaler derfor at det tas inn et krav om godkjenning av retningslinjer av Riksarkivaren.

5. Elektronisk arkivmateriale, lagringsmedier, format og avlevering

Det er i høringsutkastet gjort en god opprydning med effektivisering av språk og endringer av ord og uttrykk som gjør tilnærmingen til elektroniske arkiv bedre. Vi liker spesielt at man har endret ordvalg fra deponering til innlevering.

§ 5-8 Godkjenning

Kulturrådet hadde håpet at Arkivverket skulle se på mulighetene for gjøre det enklere for etatene å innlevere arkivuttrekk, ved å endre på avleveringskravene. Vi legger merke til at paragrafen fremstår som uendret og er dermed redd for at innlevering forblir like komplisert som før. Sett i lys av det store etterslepet innen avlevering i forvaltningen, håper Kulturrådet dette er et område Arkivverket vil jobbe med å forenkle.

Del IV Formatkrav m.m. for arkivdokumenter

Kulturrådet ønsker å påpeke en rekke gledelige endringer i formatkravene, som inkluderingen av MPEG-4 for video, FLAC for audio og flere godkjente varianter av PDF/A. Det er også positivt at Arkivverket åpner for innlevering av regneark etter avtale, samt andre typer formater som oppfyller kravene til langtidsoppbevaring. Vi vil likevel gjerne kommentere § 5-16, bokstav c) om digitale fotografier og bilder, der vi savner PDF/A som akseptert format. For mange forvaltningsorgan vil bildefiler medfølge som vedlegg til søknader og annet, og være sendt inn og benyttet som generell dokumentasjon. Vi kan heller ikke se at de godtatte formatene blir noe forringet ved konvertering til PDF/A. Det er videre verdt å nevne at siden PDF/A er det foretrukne, felles, formatet for alle andre ubevegelige dokumenter, burde det også kunne benyttes for fotografier og bilder.

8. Konvertering fra analoge til digitale lagringsmedier

§ 8-7 Forbud mot destruksjon av særskilte dokumenter

Det framgår av høringsforslaget at § 8-7 vil være en unntaksregel for materiale eldre enn før 1950, samt for materiale av særskilt historisk betydning. Dette er positivt, men vi er usikre på hvor enkel denne bestemmelsen vil være å håndheve, da det ofte først vil være i ettertid det viser seg at dokumentene er av særskilt historisk betydning. Når det gjelder aldersbestemmelsen eldre enn før 1950, vil Kulturrådet foreslå at anbefalingen om 1990/95 som en bakre grense benyttes, jf. rapporten *Digitalisering for kassasjon – en utredning – og en utfordring* (Riksarkivet, 2015).

Med hilsen

Sønneve Ølnes
avdelingsdirektør

Maja Margrethe Braaten
seksjonsleder

Godkjent og ekspedert elektronisk